

Lietuvoje 2011–2012 m. žiemomis planuojama suženklinti 20 nuodėgulių ir 20 juodųjų ančių. Itin svarbu išsiaiškinti tiksliai jų maitinimosi ir nakvynės vietas bei nustatyti, kur ir kada būna didžiausios sankaupos. Šių gausiai Lietuvos pajūryje žiemojančių ančių apsauga yra svarbi visai rūšies populiacijai. Paukščių sugavimas – viena sudėtingiausių darbo dalių, kuriai būtina patyrusi įgula, reikiama technika, palankios oro sąlygos. Paukščiai bus gaudomi keliais būdais atviroje jūroje. Sugavus paukščius, apie 30 g sverian-

čio siųstuvo įtaisymas trunka apie valandą: būtina gerai pritvirtinti, kad paukštis jo nepažeistų. Po siųstuvo pritaisymo paukščiai greitai nuvežami ir paleidžiami atgal į tas pačias vietas jūroje, iš kur ir buvo pagauti. Tada siųstuvai pradeda siųsti duomenis į palydovą kas keliolika valandų.

Nors itin patrauklūs dėl fiksuojamų duomenų tikslumo, satelitiniai metodai jūrinių paukščių tyrimams dėl didelių ekonominių sąnaudų pasitelkiami tik kaip pagalbiniai ančių sankaupų stebėjimams iš laivų.

LIETUVOJE KAKLINIAIS ŽIEDAIS PRADĖTOS ŽENKLINTI PILKOSIOS ŽĄSYS

Ričardas PATAPAVIČIUS

2011 m. gegužės 20 d. Kintų žuvininkystės tvenkiniuose (Šilutės r.) kakliniais žiedais (suprantama, ir standartiniais metaliniais žiedais) buvo paženklintos keturios pilkosios žąsys (*Anser anser*). Tai pirmieji kakliniais žiedais Lietuvoje paženklinti šios rūšies paukščiai. Juos patrankine gaudykle sugavo Valentinas Pabrinkis.

Lietuvoje žieduojamų pilkųjų žąsų kakliniai žiedai yra balti su juodu įrašu (beje, tai pats geriausias spalvų derinys žiedų įrašams perskaityti iš didelio atstumo), kuris žiede įrašytas du kartus. Visų šių žiedų įrašą sudaro trys simboliai. Vienas simbolis (raidė „A“) įrašytas horizontaliai (kai paukštis tupi galvą iškėlęs į viršų), o du simboliai (du skaitmenys nuo 00 iki 99) – vertikaliai.

Labai svarbu teisingai perskaityti tokių kaklinių žiedų įrašus. Dažniausiai klystama perskaitant vertikaliai įrašytus simbolius. Būtina įsiminti, kad žiede vertikaliai įrašyti du simboliai (šiuose pilkųjų žąsų žieduose – skaitmenys) **visada skaitomi nuo galvos link krūtinės**. Net ir tais atvejais, kai žąsis klapą yra ištiesusi daugiau mažiau horizontaliai ir kai stebėtojas mato paukščio kaklo **dešinį šoną**, žiedo įrašas vis tiek turi būti skaitomas nuo galvos link krūtinės, nors atrodo, kad skaitoma iš dešinės į kairę, t. y. neva neteisingai. Be to, visada reikia nepamiršti, kad stebėtoju žiūrint į paukščio kaklo **dešinį šoną**

Keturios pirmosios Lietuvoje kakliniais žiedais sužieduotos pilkosios žąsys. Kintų žuvininkystės tvenkiniai, Šilutės r., 2011-05-20 © Julius Morkūnas

dviejų simbolių įrašas matomas apverstas „aukštyn kojomis“.

Tikimasi, kad pavyks sugauti, nors tai tikrai nėra lengva, ir kakliniais žiedais paženklinti daugiau šių paukščių. Ypač vertinga būtų taip paženklinti Lietuvoje išperėtus dar neskraidančius jauniklius (kakliniais žiedais galima žieduoti tik jau gero-kai užtelėjusius jauniklius ir suaugusius paukščius). Todėl, jei kam nors būtų žinomos vietos, kuriose reguliariai maitinasi pilkosios žąsys su jaunikliais, prašome pranešti Paukščių žiedavimo centrui.

Lietuvoje pilkųjų žąsų gausėja, bet apie jas žinoma nedaug. Kada išskrenda čia perėję ir išaugę paukščiai, kokiais maršrutais traukia į žiemovietes, kur apsisotja ilgiam poilsiui migracijos maršrute, į kur ir kada pasitraukia perėjimo laikotarpyje Lietuvoje aptinkamų pilkųjų žąsų sankaupų paukščiai? Į šiuos

Tokiais kakliniais žiedais ženklintamos pilkosios žąsys Lietuvoje (žiedas kiek praplėstas, kad matytųsi visas jo kodas)

ir į daugybę kitų klausimų atsakymų nėra. Tai išsiaiškinti galima pagal kakliniais žiedais Lietuvoje žieduotų šių rūšių paukščių stebėjimo duomenų analizę. To ir siekiama jų žiedavimu kakliniais žiedais.

Apie perskaitytus kakliniais žiedais paženklintų žąsų kodus (nurodant ne tik žiedo spalvą ir jo kodą, bet ir stebėjimo datą, vietą, paukščių skaičių) prašome pranešti Paukščių žiedavimo centrui el. paštu zcentras@takas.lt arba telefonu (37) 205870. Ta pačia proga primename, kad tuo pačiu adresu galima pranešti apie Lietuvoje aptiktus **bet kokius, bet kokiais žiedais** (ir Lietuvos, ir užsienio valstybių) žieduotus paukščius.